

VIÐMERKINGAR

Skrivligur fyrispurningur til lögmann viðvíkjandi Vága Floghavn

Sune Jacobsen

Undirritaði setti í tinginum í vikuni ein munnligan fyrispurning til lögmann um Vága Floghavn.

Av tí at tíðin at svara munnligum fyrispurningum er avmarkað til 6 minuttir, heitti lögmaður á undirritaða at seta fyrispurningi fram skrivliga. Tað ber av góðum grundum ikki til, av tí at mín tíð í tinginum fyri Marjus Dam var lokin. Eg boðaði frá, at eg vildi seta spurningin fram í bløðunum, og tað verður hervið gjørt. So stendur tað upp til lögmann, um eg fái svar.

Fyrispurningur ljóðaði soleiðis:

Hvørjar útbýggingar hevur landsstýrið ætlanir um at fremja á flogvøllinum í Vágum, og hvussu eru tær raðfestar á langtíðarfiggarætlanini?

Viðmerkingar: Landsstýrið, ið sat í

málið so seint sum 11. februar 1998, at hann hevur bjóðað danska ferðslumálaráðharranum til Føroya at greiða málið um útbýggingina endaliga.

Síðani henda samgongan tók við, hevur almenningurin bert fingið ørkymland í útmeldingar frá landsstýrinum. Einkí oyrað er sett av á figgjarlógina, sjálv um leiðslan á flogvøllinum hevur boðað frá alment, at tørvur á stóðuplássum til tyrllur, flúgvarar og bílar er akuttur. Harumframt lýkur terminalurin ikki tey krøv, sum nútíðin setur til ein slíkan.

Tá vit bert vita, at Vága Floghavn skal leggjast undir føroyskt málstræði í seinasta lagi 1. januar 2002, hevði tað verið áhugavert at vita, hvørjar ætlanir landsstýrið hevur á hesum øki og hvussu hesar eru raðfestar á langtíðarfiggjarætlanini.

Á FØROYA LØGTINGI, 3. apríl 2001
Sune Jacobsen

Grundin til at eg setti henda fyrispurning fram er tann, at eg føli meg tíverri sannførdan um, at henda samgongan hevur ofrað flogvøllin á fullveldisaltarinum. Tað helt eg longu í 1998, tá samgonguskjalið hjá sitandi samgongu varð almannakunn-gjört.

Og grundin til tað er, at samgongan í samgonguskjalinum sigur, at hon vil yvirtaka øll málsøki, og tað er brot á ta strategí, sum allir føroyskir samferðsluráðharrar hava havt áðrenn hesa. Teir hava nevniliga ført fram, at málsøki flogferðsla er danskt, og tí er danskt ábyrgdarøki, tá talan er um rakstur og útbýggingar.

Fyrst í 90-unum var Svend A. Ellefsen ferðslumálaráðharri. Tá vildu danskir mynduleikar hava okkum at yvirtaka vøllin sjálvan, men vóru sinnaðir at útbýggja terminalin. Men av tí at ferðafólkatalið fall í stórum árliga av kreppuni, var einkí ítøkiligt

burturúr hesi ætlan.

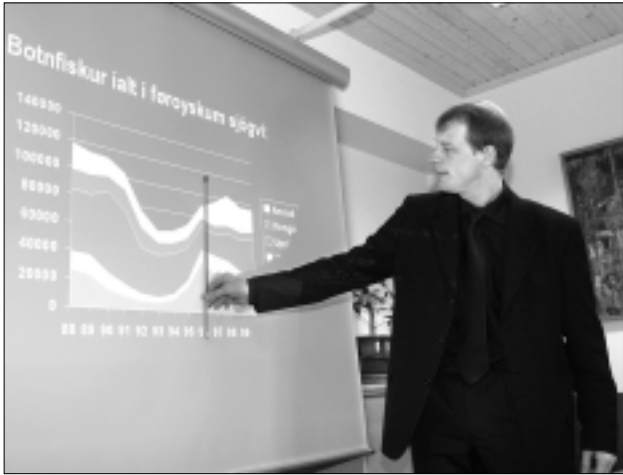
Í 1994 gjørdist Sámál P. í Grund ferðslumálaráðharri. Tá kom gongd aftur á málið, og úrslitið av tí arbeiðinum er nevnt í viðmerkingunum til fyrispurningin.

Tá Edmund Joensen hevði yvirtikið málsøkið, sigur ferðslumálaráðið 3. februar 1998, at tað vil greitt hava at vita, hvørjar ætlanir landsstýrið hevur í flogvallarmálinum. Og Edmund Joensen svarar mynduleikunum aftur, at landsstýrið ynskr flogvøllin longdan 200 m., soleiðis at hann gerst 1450 m., og at fingið verður til vega lendingarhjálpamamboð, tvs. glíðibreyt v.m.

Grundin til at komið var so nær eini loysn á flogvallarmálinum á várí 1998 var, at føroyskir mynduleikar áhaldandi høvdu víst á, at loftferðsla var danskt ábyrgdarøki, og at danska ferðslumálaráðið hevði ábyrgd av, at vøllurin tekniskt og á annan hátt, er á so høgum støði sum gjør-

ligt.

Nú, trý ár eftir, er als einkí hent uttan tað, at samgongan í fullveldisrúsi hevur boðað stjórnini frá, at hon vil yvirtaka málsøki 1. januar 2002.

Jørgen Niclasen, fiskimálaráðharri er heitur talsmaður fyri umsetilgheit í fiskirættindum.

ið royna við húki, kunnu frítt keypa og selja sín-ámillum.

Markið í sambandi við flyting og samanlegging av veiðiloyvvum verður flutt niður á 15 tons, soleiðis at tað ikki skal bera til at flyta fiskidagar frá fiskifør-um undir 15 tons til fiskifør- størrí enn 15 tons og øvugt.

Við at geva vinnuni møguleikar at keypa og selja tillutaðar kvotur ella fiskidagar, hugsar ein sær, at sum frá líður verður flotin í størri mun lagaður til veiðimøguleikarnar.

Kappingarføri og løn-semi skal tryggjast við, at tey úterðarfeløg, ið vera best ríkin, umsita veiðirættindini.

Til tess at forða fyri mið-savning av fiskirættindum verður umhugsað at seta lógareglur í verk sum áseta, at eingin kann eiga meir enn ávísan part av fiskiflotanum ella av fiskirættindunum.

Haraftrat fer dentur at vera lagdur á, at fáa ein skipaðan marknað fyri fiskirættindi. Endamálið er m.a. at tryggja opinleika og gjøgnumskygni.

Fyrimunir og vansar við umsetilgum fiskirættinum

Ein skipan við umsetilgum fiskirættindum hevur nógvar fyrimunir. Men samstundis kann ein slík skipan hava óhepnar avleiðingar eitt nú. Niðanfyri verður tikið samanum fyrimunir og vansar við umsetilgum fiskirættindum.

Fyrimunir

- Kostnaðurin av at fáa fiskin úr sjónum minkar, við tað, at tey skipini, sum verða best ríkin, skulu umsita veiðirættindini

- Samansetingin av flotan-um verður optimalari við tað, at fiskiflotin verður búskaparlíga tillagaður, og eingin stórvægis yvirkapasitetur verður í flotanum

- Størrí veiða pr. eind, tí tal-

Umsetilig fiskirættindi

Møguleikar fyri umseting

Seinastu árinu hevur lógin um vinnuligan fiskiskap verið broytt soleiðis, at møguleikarnir fyri umseting av fiskirættindum eru vorðnir rúmari. Eftir galdandi reglum er tó ikki talan um fría umsetilgheit millum fiskifør ella bólkur av fiskifør-um. Eitt nú er skott sett millum útróðrarflotan og størri fòrini og millum hùk og trol.

Sum longu nevnt kunnu fiskirættindi skifta eigara varandi, ella í avmarkað tíðarskeið, við heimild í trimum ásetingum í lógin:

1. Eftir § 8 kunnu fiskirættindi verða flutt millum fiskifør, tá veiðiloyvi verða flutt ella lögð saman. Tó er ikki loyvt at flyta veiðiloyvi frá fiskifør, ið er minni enn 40 tons til fiskifør størrí enn 40 tons og øvugt. Í hesum føri fylgja fiskirættindini endaliga við.

2. Fiskidagar og kvotur kunnu sambært §§ 14 og 15 í lóginu umsetast upp til 10 ár í senn innan fyri undirbólkarnar t.e. bólkarnir 2, 3, 4A, 4B og 5.

3. Fiskidagar kunnu vera læntir ella leigaðir í sama fiskiári millum høvuðsbólkarnar, t.e. bólkarnir 2, 3, 4 og 5, undantikið frá bólkí 5 til hinar bólkarnar, tá 3 mánaðir eru eftir av fiskiárinu. Fiskidagar í høvuðsbólki 4 kunnu ikki latast frá húki til trol.

Umseting og rættindi

Sambært § 2, stk. 1, 1. pkt. í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap verður staðfest, at livandi tilfeingið á føroysku landleiðunum og tey rættindi, føroyska heimastýrið við samráðingum hevur rokkið, ella eftir altjóða rætti eigur uttan fyri føroysku landleiðirnar, er ogn Føroya fólks.

Í § 3, stk. 2 verður harafturat sagt, at – fiskirættindi latin sambært hesi lóg veita ikki einstøkum bólkum ella einstaklingum ognarrætt. Somuleiðis kunnu rættindi til fiskiskap takast aftur uttan endurgjaldsskyldu.

Tá skipanin við veiðiloyvvum varð sett í gildi í 1987, staðfesti hetta rættin hjá summum at fáa skip og rættin til at veiða á føroysku landleiðunum, og til tey rættindi, sum Føroyar hava samráðst seg til.

Hóast útgangsstøðið so-statt er, at fiskitilfeingið á føroysku landleiðunum og føroysk rættindi aðrastaðni er ogn Føroya fólks, so hev-

r landsstýrið, av Føroya Løgtingi, fingið heimild at umsita ogn Føroya fólks sambært lóginu um vinnuligan fiskiskap.

Til tess at tryggja, at tilfeingið verður skynsamiliga gagnnýtt, er tí neyðugt at avmarka atgongdina til vinnuna og seta hámark fyri, hvussu nógv verður fiskað ella avmarkað royndina við fiskidøgum o.ø. Fiskirættindini verða tí latin einstaklingum ella feløgum sum serlig loyvi, har tilskilað er, hvar loyvishavarin kann fiska, hvørji fiskasløg, hvussu nógv ella hvussu nógvar dagar. Fiskiloyvini eru tí at roknað sum ein nýtslurættur.

Hetta kemur eisini til sjóndar aðrastaðni í lógin m.a., at kvotur og fiskidagar ikki kunnu setast í veð (jbr. § 14, stk. 4 og § 15, stk. 3). Harumframt verður hetta týðuligari sagt í viðmerkingunum í fyrsta uppskotinum til løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap (løgtingsmál nr. 51/1993).

Seinastu árinu er lógin um vinnuligan fiskiskap broytt soleiðis, at møguleikarnir fyri handli við fiskidøgum og kvotum eru vorðnir rúmari. Sitandi samgonga hevur haraftrat gjørt semju í samgonguskjalinum um, at stóð og røtt samanseting av veiðiflotanum verður best tryggjað við, at fiskidagar og kvotur verða so umsetilig sum gjørligt. Undantikin er tó útróðrarflotin undir 15 tons.

Spurningurin um ræðisrættin til fiskiloyvið, sum myndugleikarnir útskriva, hevur týðning fyri at fáa ein marknað við fiskirættindum at virka. Tað er umráðandi, at keypari og seljari hava ræðisrættin yvir tillutaðum ella útvegaðum fiskidøgum/kvotum. Eru viðurskiptini við fiskiloyvum ógreið, kann hetta í sjálvum sær verða ein forðing fyri, at skipanin kann virka eftir ætlan.

- Tey, ið fáa útskriva fiskiloyvi, skulu hava eina ávísar brúksskyldu. Endamálið er bæði at tryggja, at fiskimøguleikar ikki liggja óbrúktir, og at forða fyri »fiskirættindabaronum«, tvs., at tað skal ikki vera møguligt at fáa útskriva fiskiloyvi ár um ár, bert fyri at leiga tey út ella selja. Hetta ber í sær, at óbrúkt rættindi, eftir nærri ásettum reglum, verða inndrigin.

Stevna

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum fer at virka fyri, at semjan í samgonguskjalinum um, at stóð og røtt samanseting av veiðiflotanum verður best tryggjað við, at fiskidagar og kvotur verða so umsetilig sum gjørligt, verður sett í verk, soleiðis at fiskirættindi fritt kunnu umsetast millum bólkur av fiskifør-um, útróðrarflotin undir 15 tons undantikin.

Miðað verður við hesum ímóti at rækka búskaparlígu stevnuniðini í fiskivinnu-politikku, og at tillagingin í flotanum, og í stóran mun sum gjørligt, fer fram undir marknaðartreytum og leys av politiskari smáluta-stýring.

- Karmarnir um skipanina við keyp og sølu av fiskirættindum.
- Stovnaður verður ein skipaður fiskirættinda marknaður, har keyp og søla kann fara fram og har øll viðurskipti við rættindum, iroknað keyp og søla, skal skrásetast. Endamálið er at tryggja opinleika og gjøgnumskygni í keyp og sølu av fiskirættindum.